

IZSELJENIŠKI VESTNIK

GLASILO SLOVENSkih IZSELJENCEV CELEGA SVETA

IZDAJA DRUŽBA SV. RAFAELA, V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠTEV. 24 (DELAVSKA ZBORNICA)

LETO II.

MAJ 1932.

ŠTEV. 2.

POZDRAVLJENI!

Sedanji minister za socialno politiko in narodno zdravje, g. Pucelj, je sklical za 23. apr. v Ljubljano tretjo izseljeniško konferenco zastopnikov naših izseljeniških organizacij in prijateljev izseljencev in zastopnikov naših izseljeniških uradov, in vseh, ki imajo kake stike z našim izseljeniškim vprašanjem.

Prvo tako konferenco je sklical pokojni minister Drinković. Vršila se je 1929 v Splitu. Druga se je vršila pa dne 23. novembra 1931 v Zagrebu.

Veliko dobrega sta storili ti dve izseljeniški konferenci, ko je naša vlada prišla k narodu, k zastopnikom izseljencev in poslušala njihove želje in misli, kako naj bo naša izseljeniška služba urejena, da bo mogla vršiti svojo vzvišeno nalogo med našimi izseljenci in da bo dosegla pravi uspeh. Odkrito smo smeli povedati svoje misli, svoje skušnje, svoja razočaranja, pa tudi napake, ki so se delale že leta nazaj v tej službi.

Od takrat do danes so se razmere znatno spremenile. Gospodarska kriza je postavila tudi naše izseljeništvo v čisto nov položaj. Nove potrebe so nastale. Zato treba novih smernic, novih sredstev, novih načinov in novega dela.

Zato pa Družba sv. Rafaela iskreno pozdravlja to konferenco, ki je sklicana v tako velikem in važnem trenutku. Za stotisoče naših stradajočih bratov in sestra gre, ki prestrašeni gledajo v svojo bodočnost. Daleč od doma, sredi mrzle tujine so sami, zapuščeni. Kdo naj jim pomaga? Kdo se zanje zavzame? Kdo jih reši, če ne samo domovina, ki ima, in ki mora imeti edina do njih gorko materinsko srce.

Pozdravljeni pa tudi vsi zastopniki izseljeniških organizacij, vsi prijatelji izseljencev, vsi, ki ste prišli iz cele države sem v našo belo Ljubljano, da bomo sedli skupaj v bratski razgovor, kaj in kako naj pomagamo svojim bratom in sestram v tujini. Oči stotisočev gladnih in brezposelnih naših bratov in sestra iz tujine se ozirajo na nas in pričakujejo pomoči in varstva, da ne pogine gmotno, narodno in versko v mrzli tujini, da jim pomagamo zlasti v teh težkih časih splošne gospodarske krize.

Težka je naloga, katera čaka današnjo konferenco.

Iz vseh držav, kjer žive naši izseljenci, prihajajo poročila, da se vse te države pripravljajo, da izženo vse one naše ljudi, ki niso sprejeli njihovega državljanstva, in ki nimajo dela in sredstev za življenje.

Število teh pa sega v visoke tisoče. Vprašanje je, kako jih rešiti deportacije, da morejo ostati v tujini in tam počakati boljših časov. Domov se boje. Tujine so se navadli. Tu doma nimajo ničesar in morda tudi nikogar. Kam naj se obrnejo? Ne čaka jih drugega kot žalostno življenje beračev.

Ako dobimo te tisoče domov, in dobili jih bomo gotovo, — kam ž njimi? Kako poskrbeti za nje? — Težak problem!

Sedanje razmere so nas naučile marsikaj. Naša izseljeniška politika se mora popolnoma preorientirati. Toda kako? Tu je vprašanje naturalizacije naših izseljencev t. j. sprejemanje državljanstva tujih držav, kjer so. Ali naj ga sprejmejo, ali ne?

Tu je vprašanje, kako ohraniti naše izseljence kulturno? Ohraniti jih narodno? Jezikovno? Versko? In enakih vprašanj cela vrsta.

Na vsa ta in številna druga vprašanja najti točen in vspešen odgovor, bo naloga današnje tretje izseljeniške konference. — Zato iskreno pozdravljeni, zborovalci!

Družba sv. Rafaela vas iskreno in prisrčno pozdravlja in Vam želi, kar največ uspeha in božjega blagoslova za Vaše delo.

„Izseljeniški Vestnik“

Anton Merkun:

Naš narodni izseljeniški program.

(Nadaljevanje)

VI. Utemeljitev izseljeniškega skrbstva.

1. *Da jim ohranimo vero očetov in moralo.* Največji zaklad za vsakega poštenega Slovenca je njegova vera. Kajti le ta ga more obvarovati zablod življenja in ga osrečiti. Večkrat je že kdo vprašal, kako je to, da Slovenci, ki so doma še precj verni, v tujini mnogokrat versko in moralno popolnoma propadejo? Če uvažujemo vse okoliščine, se nam to ne bo nič več čudno zdelo. Prvič ljudje, ki se izseljujejo, večinoma niso versko izobraženi, niso pripravljeni in oboroženi zoper nevarnosti, ki jih v svetu čakajo, da bi jim mogli klubovati. Tudi izobražen človek v tujini laglje pade in se izgubi, kakor doma. Preprost človek pa, ki nima močne zaloge verskega znanja in dosti moralne moči v sebi, je izpostavljen vsem mogočim vnanjim vplivom. Če ti ljudje nimajo nobenega voditelja, ki bi jih tam poučeval, svaril in krepil, po drugi strani pa slišijo in gledajo dan na dan toliko slabega, saj je le čudno, če kdo še dober ostane.

Vera in morala naših izseljencev je v silni nevarnosti, posebno tam, kjer ni nobenega našega duhovnika. Zato je neobhodno potrebno, da se vse mogoče stori, da se jim ohrani vera očetov in krščanska morala.

2. *Da jim ohranimo slovenski jezik, čimdalj je mogoče.* Vprašanje, kako bi se poživil interes naših izseljencev za njih jezik in za njih domovino, ni tako enostavno. Niti izseljenci velikih narodov se ne morejo pri svojih bodočih generacijah ubraniti pred asimilacijo. Zadovoljujejo se s tem, da jim sinovi in vnuki ohranijo interes in simpatije za dežele, iz katere so prišli njih očetje in dedje. Pa tudi v tem pogledu niso vedno uspehi.

Naravno je, da je položaj manjših narodnih skupin mnogo nepovoljniji. Toda brez dvoma je za male narode važnejše, da ohranijo čim dalj časa svoj jezik, svoje običaje in šege. Zato jim moramo pomagati, da snujejo svoja društva, svoje gospodarske organizacije, svoje šole in svoje cerkve, da tako čim dalj časa goje svoj jezik. Če tudi se mnogo našega naroda potuji, vendar se mora delati na to, da se nam duševno in v srcu ne odtujijo. Ako postanejo Francozje, Nemci, Amerikanci, Argentinci, je velike važnosti, da so to Francozje, Nemci, Amerikanci, Argentinci, ki goje gorke, bratske simpatije za naš narod. Zato je velike važnosti vzgoja simpatij pri naši mladini v tujini za naš narod in našo zemljo.

3. *Da gojimo z njimi gospodarske stike.* Domovina ima velike koristi od izseljencev, ker ji ti pošiljajo prihranke, ker se razvijajo trgovski stiki itd.

VI. Kdo naj izvršuje izseljeniško skrbstvo.**I. DOMA.****A. Cerkev.**

Cerkev se mora brigati in se tudi briga za izseljence. Sv. stolica in naši škofje so že opetovano opozorili dusovnike in vernike na to dolžnost. Toda kako naj izvršujemo to skrbstvo?

Prav je, da izseljencu govorimo o nebesih, o posmrtnosti itd., toda vse to ni zadosti. Človek nima

samo duše, temveč tudi telo. To pa potrebuje kruha, obleke, strehe. Vsak človek ima tudi pravico imeti, kar neobhodno potrebuje za svoj obstoj, Ako mu ne pokažemo, da se zanimamo tudi za njegove časne potrebe, potem se tudi on ne bo zanimal za to, kar mu bomo govorili o duši.

Tudi Jezus Kristus je ljudem pomagal v časnem oziru, da jih je potem navajal na pot nebeškega kraljestva. Narod smatra za svoje prijatelje in za svoje branitelje one, ki mu telesno pomagajo, ki se zanj interesirajo.

Torej duhovniki, župniki in katoliški lajiki, ven iz zakristij, med narod, med one, ki zapuščajo ljubljeno domovino! Tudi ti so naše ovce. Kjer gre za dela ljubezni, mora biti duhovnik vedno na prvem mestu. Skrb za izseljence je tudi važen del katoliške akcije.

Naj narod uvidi, da smo mi pravi njegovi voditelji in prijatelji, njegovi nesebični branitelji. Potem nas bo poslušal, ko mu bomo govorili o božjih stvareh.

Toda kako naj duhovnik praktično izvršuje skrbstvo za izseljence?

Na razne načine:

1. *Najprvo je potrebno, da se duhovnik sam pouči o važnosti in v vsem obsegu izseljeniškega vprašanja.* To posega v vse panoge javnega in zasebnega življenja. Žal, da skoro nimamo Slovenci o tem nikake literature. Toda dobe se tu in tam zelo poučni sestavki o izseljeniškem vprašanju.

2. *Poučuj ljudstvo o važnosti in potrebi skrbstva za izseljence.* Na izseljeniško nedeljo naj gotovo pridiga o tej temi. V šoli naj pri zgodbi o mlademu Tobiji omenja, kako naj mi skrbimo za naše izseljence, ki so šli tudi v daljno tujo deželo.

3. *Duhovna pomoč.* Duhovnik naj opozarja priyatno in na prižnici svoje izseljencev, da molijo zanje. Žene naj molijo za svoje može, ki so v tujini, otroci za svoje očete, starši za svoje sinove in hčere v tujini. Četudi so telesno ločeni, duhovno naj bodo vedno združeni. Naj dan ne mine, da bi se nanje ne spominjali v molitvi. Večkrat naj zanje darujejo sveto obhajilo. Vsaj eno prvih nedelj naj opravijo skupno v cerkvi molitveno uro pred sv. R. T. za vse one, ki so zapustili rojstni dom in šli po svetu iskat kruha in sreče.

Naši izseljenci zelo potrebujejo naših molitev. Če molimo za pogane, za misijone, za krivoverce in razkolnike, moramo v prvi vrsti moliti za svoje ljudi, za lastne brate in sestre, ki se v tuji zemlji pogrezajo v nemoralo in brezverstvo. Nikar se ne motimo, mnogi naši izseljenci se vračajo nazaj v poganstvo. Zato molimo za nje, za dobre, da bi ostali dobri, za zgubljene, da bi zopet našli pot do Kristusa.

4. *Izseljeniška nedelja.* Da se vzbudi večje zanimanje za izseljence, se obhaja izseljeniška nedelja. Njen namen je dvojen: a) pospeševanje skrbstva za izseljence, b) gmotna podpora za Družbo sv. Rafaela. Drugi namen je podrejen prvemu. Na izseljeniško nedeljo živo opisujemo vernikom veliko potrebo, da ohranimo naše izseljence Kristusu in njegovi Cerkvi. Da pridobi ta prireditelj na pomenu, jo je treba prej s prižnice oznaniti. Verniki naj se povabijo k sv. zakramentu. V nedeljo naj se pri obeh službah božjih govori o izseljeniškem vprašanju, da se srca vernikov vnamejo za molitev za svoje v tujini in sploh za njih skrbstvo. Da se govornikom olajša, naj Družba sv.

Rafaela vsako leto, kakor je storila zadnji 2 leti, pošlje izdelano pridigo. Sčasoma naj pa izda cel snopič pridig o izseljeništvu.

Pri obeh službah božjih se pobirajo darovi za Družbo sv. Rafaela. Tudi popoldanska služba božja naj bi bila posvečena izseljeništvu. Morda je ura molitve v ta namen ali kaka prireditev v društvu.

5. *Širi Družbo sv. Rafaela.* Ta sedaj jako lepo in vzorno deluje, postala je središče vsega dela za izseljence, je cerkvena družba. Zato jo naj vsak duhovnik v svoji župniji priporoča in širi, zlasti svojci izseljencev naj bi bili njeni člani. V vseh izseljeniških zadevah naj se nanjo obračajo, n. pr. ako je potrebna kaka informacija o delavskih razmerah v tej ali oni deželi, ako je treba po kom kaj poizvedeti, ako je potreba poiskati dedščino po svojcih, ki so umrli v tujini, ako je treba svojcem poslati kake papirje itd.

6. *„Status emigrantium“.* Župniki moramo voditi „status animarum“ (zapisnik) za vse vernike v župniji, t. j. za vse ovčice, ki so na domačem travniku. Toda za one ovce, ki so šle iz domače paše v tuji svet, dušni pastir ne vodi nikakega zapisnika, in vendar so to še vedno njegove ovce, četudi pridejo pod jurisdikcijo novega škofa, ki jih pa navadno prav nič ne pozna.

Da more dušni pastir voditi skrb za izseljence, mora sestaviti register vseh izseljencev in preseljencev v župniji. Brez takega registra bo težko vodil točno skrb za svoje vernike, ki so odšli v tuji svet. Ta „status“ naj tudi vodi in vsako leto ob velikonočnem spraševanju vpiše vse premembe.

V tem „statusu“ naj bo zabeleženo, kdaj je izseljenec odšel iz domovine, kje se nahaja, ali je oženjen, če mogoče, koliko ima otrok, kako živi, ali kaj piše domov itd.

7. *Stalen stik.* Ko se izseljenec pripravlja na odhod v tujino, naj prejme sv. zakramente. Izseli se naj v deželo, kjer mu je delo zagotovljeno. Gre naj le tisti, ki mu je v resnici treba. Duhovnik naj z njim ostane v stalnem stiku.

Kako naj se to zgodi?

Ako ima župnik 5 do 800 izseljencev, bi bilo pač težko z vsakim biti v pisemski zvezi. Mislim pa, da se da takole izpeljati: Župno kroniko moramo itak voditi. Vsako važno stvar vpišemo vanjo. Župnik sestavi po kroniki vsako leto vse novice iz domače fare v pismu, ki ga da natisniti. Izseljence silno zanima vsaka malenkost iz domačega kraja. Zato jim bo tako pismo jako ljubo. Pri velikonočnem spraševanju naj dušni pastir izroči to pismo domačim s prošnjo, da naj sami pišejo svojcem in da naj pismu prilože še to tiskano pismo. Pri pobiranju rdečih listkov naj se pa informira, če so odposlali pismo in če so dobili kaj odgovora.

Na ta način bo vsak izseljenec dobil po eno pismo na leto od svojega domačega dušnega pastirja. Stroške za to pismo poravnava pač lahko iz župne blagajne, saj gre za dušnopastirsko opravilo. Sicer se pa bodo izseljenci že oddolžili na kak način za to ljubeznivost in prijaznost.

Vsa pisma, ki jih dušni pastir dobi od izseljencev, naj dušni pastir shranjuje v župnem arhivu, ker so važna za zgodovino.

8. *Katoliška akcija* v vsaki župniji naj se bavi tudi z izseljeniškim vprašanjem.

9. Nekaj duhovnikov naj bi se vedno prostovoljno javilo, da gredo za *misijonarje* med naše izseljence. To bo tudi zanje poučno in koristno, ker se jim bo obzorje razširilo. Storili bodo mnogo dobrega.

B. Država.

Vsaka država je dolžna skrbeti za tiste državljane, ki se selijo v tujino. Zato so tudi skoro vse države organizirale *izseljeniško službo*. Ta se deli v več panog ali skupin: v pravno, finančno, eksekutivno, informacijsko in statistično. V pravno skupino spadajo vsa dela, ki so v zvezi z zakonodajstvom. Sem spada zlasti privatnopravna zaščita. V finančno skupino spadajo vse denarne zadeve, predvsem uprava izseljeniškega fonda. Eksekutivna služba je kompleks vseh onih policijskih agend, ki se nanašajo na promet izseljencev in povratnikov. Sem spada izdajanje potnih listov, nadzorstvo nad parobrodskimi društvi, uprava izseljeniških domov, kazenski postopek v vseh deliktih proti zakonu in predpisom o izseljevanju. Informacijska služba je v tem, da se dajejo vsa pojasnila v izseljeniškem vprašanju, posebno v tistih stvareh, ki so za izseljenca in povratnika osobite važnosti. Statistična skupina nam pove vse važne številke, ki se tičejo našega izseljeništa.

Državno izseljeniško službo pri nas izvršujejo izseljeniški odsek ministrstva za soc. politiko in narodno zdravje, izseljeniški komisariat v Zagrebu, izseljeniški urad hanske uprave in izseljeniški delegati v inozemstvu.

Izseljeniški odsek ministrstva za soc. politiko. Po § 2. pravilnika o izvrševanju izseljeniškega zakona spada v delokrog ministrstva soc. politike: 1.) Vrhovno vodstvo in vrhovno nadzorstvo vse izseljeniške službe. 2.) Vodstvo emigracijske politike in v sporazumu z ministrstvom zunanjih poslov sklepanje mednarodnih pogodb za varstvo izseljencev in povratnikov. 3.) Izdelava zakonskih in naredbenih načrtov o vseh izseljeniških vprašanjih. 4.) Poročanje o izseljevanju narodni skupščini. 5.) Vrhovno nadzorstvo nad delovanjem zastopstev parobrodskih društev v državi. 6.) Vrhovna uprava privatne pravne zaščite, informacijske službe, emigracijske in gospodarske statistike. 7.) Izdajanje uradnih publikacij v vprašanju emigracije. 8.) Organiziranje gospodarskih in kulturnih zvez med izseljenci in domovino (preko izseljeniških delegatov v inozemstvu). 9.) *Upravljanje izseljeniškega zaklada in sestavljanje proračuna in računskega zaključka o prejemkih in izdatkih izseljeniške službe.* 10.) Reševanje pritožb v zadnji instanci proti odlokom drugostopnih oblasti v smislu § 35 in 36 zakona o izseljevanju.

Izseljenci imajo opraviti v prvi vrsti z lokalnimi izseljeniškiimi oblastmi. Te so: luška načelstva, sreska načelstva, druga instanca je izseljeniški komisariat v Zagrebu, a zadnja instanca je ministrstvo za socialno politiko, izseljeniški odsek.

C. Banovinski izseljeniški urad.

Prejšnji ljubljanski oblastni zbor je ustanovil oblastno izseljeniško pisarno, ki jo je pozneje prevzela banovina. Vodi jo mož, ki ima srce za naše izseljence in ki pisarno vzorno vodi. Vsakdo, ki hoče v izseljeniških stvareh kako pojasnilo, naj se obrne na to pisarno, ki mu bo gotovo rada v vsem ustregla.

Č. Družina izseljenca.

Vsaka družina, ki ima enega svojih članov: očeta, sina, hčer v tujini, naj sodeluje pri izseljeniškem skrbstvu, saj gre predvsem za njen blagor. Toda kako naj sodeluje?

a) Naj *moli* za člana izseljenca. Vsak dan naj se pri skupni molitvi, n. pr. pri večerni molitvi spomni očeta, sina, brata, ki je v daljni tuji zemlji. Naj gre vsa družina večkrat na leto skupno *k sv. obhajilu* za izseljenega člana.

b) Naj mu *večkrat pišejo*. Vsaka malenkost iz domovine človeka v tujini zanima. Ko mu pišejo razne vesti iz domačega kraja, naj tuptam vpletejo kake lepe nauke

c) Naj *naroče zanj razne liste*, n. pr. Domoljuba, Bogoljuba, Kres itd. Kar pišejo naj upravi lista in plačajo naročnino. Uprava bo potem že točno list pošiljala.

č) Prav gotovo pa naj naroče *knjige Družbe sv. Mohorja*. To lahko store kar pri domačem župniku, ko v začetku leta zbira naročnino. Lahko pa tudi sami direktno pri Družbi v Celju naroče knjige in plačajo članarino.

d) Naj pristopi vsaka družina izseljenca k *Družbi sv. Rafaela kot član*.

(Dalje.)

Svetovna zveza naših izseljencev.

Tu govorimo najprej samo o slovenskih izseljencih.

Nihče danes domovini ne more več očitati, da ne skrbi za svoje izseljence, da pozablja na nje in da ne stori za nje vsega, kar le more, da bi jim pomagala. Doma delamo in žrtvujemo, kolikor največ moremo, da bi jim pomagali, da njih izselitev ne bo v škodo ne njim samim, ne narodu in ne državi, in sicer v nobenem oziru, ne v narodnem, ne v verskem, ne v gospodarskem in ne v kulturnem.

Vendar za nas tu doma, pa tudi za izseljence same, je izseljeniško vprašanje danes enoten problem, skupen nam in izseljencem, in enoten v celoti.

Vse izseljeniško vprašanje, brez ozira, kje so naši izseljenci, ali iz katerega kraja so se izselili, ali naj se tika katere koli njegove panogi, je eno skupno vprašanje.

Zlasti domovina ga mora samo kot takega smatrati in reševati. Rešujemo ga zato po enotnih smernicah, ali kakor pravimo, po enotni naši narodni izseljeniški politiki.

Toda za uspešno rešitev tega vprašanja pa nikakor ne smemo pozabiti, da moramo pri tem vpoštovati svojske razmere posameznih slovenskih naselbin v tujini, posebno pa še razmere posameznih držav, v katerih naši ljudje živijo. Kar je n. pr. dobro za Francijo, ni še rečeno, da je dobro tudi za Nemčijo, ali za kako drugo državo. Kar je dobro za Severno Ameriko, s tem še ni dobro tudi za južno.

Jasno pa je, da mi tu doma ne moremo poznati vseh teh krajevnih in državnih razmer, v katerih naši izseljenci živijo in razvijajo svoje individualno izseljeniško življenje in delovanje. Zato tudi ne moremo poznati vseh potreb, tudi ne zlasti vseh načinov, kako bi se tej ali oni njih potrebi v tej ali oni državi dalo najuspešnejše odpomoči.

Zato je Družba sv. Rafaela prepričana, da vse naše delo za izseljence ne bo rodilo zaželenih vspe-

hov, ako se nam ne posreči pritegniti k temu delu izseljencev samih. „Nič za nas brez nas“, to zdravo načelo demokracije mora priti nujno v veljavo tudi pri naši izseljeniški službi

Toda kako pa pritegniti naše izseljence, razkropljene širom sveta, k temu skupnemu delu za njih lastne koristi?

Samo potom organiziranja vseh izseljencev v eno celoto, v eno zvezo.

1. Domovina je sedaj že precej lepo organizirana v izseljeniški službi. Imamo svoje izseljeniške privatne organizacije, ki delajo na tem vprašanju skupaj z vlado. Naša Družba sv. Rafaela je dosegla v svojem izseljeniškem Sosvetu še sodelovanje vseh organizacij in posameznikov, ki so kakorkoli v zvezi z izseljeniškim vprašanjem.

Da bo ta organizacija popolna je, treba, da se nam pridružijo še izseljenci sami. Sami razdeljeni po posameznih naselbinah in državah se nam morajo pridružiti, da nam bodo povedali, kaj so njih želje in njih potrebe. Sami nam morajo svetovati, kaj in kako bi se dalo vse delo njih razmeram primerno voditi, da se dosežejo kar največji vspehi, kako to ali ono vprašanje rešiti, katerih sredstev se moramo poslužiti, da se bodo dosegli kar največji in trajni vspehi.

Prostor ne pusti, da bi se tu mogli spuščati v vse mogoče slučaje in izvajanja, ki bi dokazala potrebo tega pritegnenja izseljencev samih k našemu delu. Pa tudi treba ni. Jasno je samo po sebi. Vse pa, ki delajo na izseljeniškem vprašanju, je že vsakdanja skušnja o tem dovolj podučila.

2. Pa še ena stvar je, ki govori za ustanovitev take zveze vseh izseljencev v skupno zvezo.

Večkrat se izseljenci pritožujejo, da domovina za nje premalo stori.

Pred leti je bila taka tožba popolnoma opravičena. Res se ni dosti, ali nič za nje storilo.

Danes se tega ne more reči.

Toda pri vsej dobri volji domovine, je jasno, da ne mi in ne država, ne more vsega, kar bi bilo dobro in potrebno, da se stori za nje. Naša država se mora sama doma boriti s tolikimi težavami, (vsaj še svojih porodnih bolečin ni prebolela), da je čudno, da še toliko zmore. Mi tu doma imamo tudi sami toliko svojih težav, toliko žrtev za domače potrebe, da smo več kot preveč obremenjeni samo že s temi. Mi smo svobodni še le od včeraj. Zato se ne moremo meriti z narodi, ki imajo že tisočletno svobodo za seboj. Vlada tu doma, kakor tudi privatne izseljeniške organizacije, vidimo in čutimo marsikaj, kar kriči po odpomoči, da bi bilo dovolj preskrbljeno za naše izseljence. Toda kje vzeti sredstva? Manjka denarja, časa in delavcev.

Zato je pa nujna potreba, da si skušajo izseljenci pred vsem in najprej sami pomagati. Vzajemna samopomoč v vseh njihovih potrebah, je prva njih dolžnost. Sami naj si najprej skušajo pomagati in urediti svoje zadeve in potrebe po naselbinah in državah kolikor največ morejo. Še le potem, ko ne morejo sami vsega, naj bi klicali svojo revno domovino na pomoč.

Poglejmo samo naše izseljencev v Združenih državah ameriških.

Tam so se kmalu navzeli duha ameriškega ljudstva, ki pred vsem sovraži vsak državni paternalizem, kakor pravijo, t. j. da bi za vsako malenkost takoj klicali vlado na pomoč, kar sami državljanji morejo storiti; da bi smatrali sebe za neboglene otroke, državo

pa za očeta, ki mora za vse njih potrebe skrbeti. Saj še Bog pomaga samo tistim, ki si najprej sami skušajo pomagati. Lenuhom ne meče kruha iz nebes. Tako so si lepo sami pomagali prav v vsakem oziru, v gospodarskem, narodnem, kulturnem in verskem. Imajo bančna in reiffeiznova podjetja, razvito lastno trgovino, razvito krasno društveno življenje, krasno razvite bratske podporne organizacije, svoje lastno časopisje, svoje lastne lepe in mogočne cerkve, krasne svoje šole in druge zavode. Pa vse to so sami dosegli. Nobena vlada jim pri tem ni prav nič pomagala in za nje prav nič žrtvovala. Nikogar niso ničesar prosili. Sami so si plačevali svoje duhovnike, svoje učiteljice, zidali svoje narodne domove, svoje cerkve, šole. Kmalu po svojem prihodu v Ameriko so se naučili od Američanov „sladke dolžnosti dajanja“, žrtvovanja za skupne verske in narodne namene in potrebe. Zavedali so se, da zmorejo vse z združenimi močmi in žrtvami. In te žrtve niso bile majhne, ob enem pa prav nič lažje, kakor bi bile žrtve naših izseljencev po drugih državah. Tudi danes zato posameznik nima prav nič manj, ima pa veliko skupnost. Prav tako težko je dal ameriški Slovenec svoj dolar za vse te namene, kakor bi dal francoski svoj frank, nemški svojo marko, holandski svoj goldinar itd. Če so res zaslužili v dolarjih, ne smemo pozabiti, da so morali pa tudi vse plačevati v dolarjih, in da je dolar velik samo, če ga je domov poslal.

Mislimo si, da bi se dalo vzbuditi ta lepi in plemeniti duh vzajemne samopomoči, to lepo prepričanje, ta duh „sladke dolžnosti dajanja“ za skupne narodne in verske namene po drugih slovenskih nasebinah, po drugih državah sveta, kako bi se tudi po vseh drugih državah sveta naš slovenski živelj enako lepo razvijal, enako lepo procvital, enako lepo oskrbel samega sebe brez pomoči njih revne domovine.

Toda kako vzbuditi med izseljenci ta duh samopomoči?

Zopet samo z organizacijo. Izseljenci vsega sveta naj stopijo skupaj! Združijo naj se in se potem uče drug od drugega, drug drugemu pomagajo, drug drugega navdušujejo za skupno delo za skupne koristi.

Toda ali je taka svetovna, morda bi rekli, mednarodna slovenska izseljeniška zveza nemogoča?

Priznamo, težko dosegljiva je. Nikakor pa ni nemogoča. Amerika je rekla Slovencem „Where is a will, there is a way“. — „Kjer je volja, tam je tudi možnost.“ Na svetu se da vse doseči, samo če je dobra, posebno pa odločna in vstrajna volja. Slovenci so ta nauk poslušali in po njem uravnali svoje življenje in delovanje.

Izseljeniški kongres lansko leto v Ljubljani, Zagrebu in Belgradu je na tej ideji že začel delovati, je potrebo takega združenja vseh naših izseljencev celega sveta posebno podčrtal in poudaril. Sklenil je prirejati slične kongrese tudi v prihodnje v raznih državah in delih sveta. Ti kongresi bodo pa dobili svoj pravi pomen, svoj vpljiv in svojo veljavo samo, ako bodo sloneli na organizaciji izseljenišva samega. Tako vemo, da se je že lani po tem kongresu v Ameriki pojavilo vprašanje, če so mogli ti, ki so se od tam tega kongresa udeležili, govoriti kot zastopniki vseh ameriških izseljencev, češ, kedo in kedaj vam je dal mandat za to? Taka vprašanja bodo sama po sebi odpadla, ako bodo delegatje na tem kongresu zastop-

niki naših izseljeniških društev, združenih v izseljeniški zvezi.

Zato se Družba sv. Rafaela resno pripravlja, da začne na tem delu organiziranja vseh naših slovenskih izseljencev celega sveta v eno zvezo, naj bo že ta zveza kakoršna hoče, naj ima kakoršno koli obliko ali ime, kakoršno bodo pač sami izseljenci določili. Kot pripravo na to zvezo je ustanovila svojo pisarno, je ustanovila svoj izseljeniški svet, je začela s svojim glasilom. Tako je poskrbela vse predpriprave za to veliko potezo, s tem se pa tudi vsposobila, da bo zmožna to idejo v večjem ali manjšem obsegu tudi izvesti.

Da tudi izseljenci sami že čutijo potrebo take zveze, priča dejstvo, da so holandski Slovenci, združeni v Zvezi jugoslovanskih društev sv. Barbare, na svoji seji dne 13. marca t. l. govorili že o pristopu vseh podrejenih društev k naši Družbi sv. Rafaela, ter tako postavili prvi ogeljni kamen te zveze. Sedaj treba, da začno o tem razmišljati še druge organizacije in zveze naših izseljencev po raznih državah sveta in posnemajo zgled holandske zveze, pa bo zveza — dejstvo.

Prav z enakim pokretom naj začno tudi Hrvatje med svojimi izseljenci in enako Srbi med svojimi. Ker smo pa že vse izseljeniške organizacije tu doma več ali manj med seboj zvezane in nastopamo vse enotno in skupno, bi vse te tri zveze izseljencev tvorile že s tem tudi skupno jugoslovansko zvezo vseh jugoslovanskih izseljencev. Tako bo pa mogoče še-le razviti veliko in uspešno skupno delo za skupne izseljeniške koristi po znanem nemškem načelu „Getrennt marschier, vereint geschlagen“, — „Društveno bi šli vsak svojo pot, za skupne koristi bi pa skupno udarili“.

Ali je taka zveza morda samo utopija? je nemogoča?

„Začeti in poskusiti je treba“, je rekel pokojni dr. Krek.

Jože Premrov:

Med brati na Westfalskem in v Porenju.

Na dvomesečnem potovanju po lepi nemški zemlji in med gostoljubnim nemškim narodom, med katerim sem se mudil lanske počitnice, sem imel priložnost obiskati tudi Slovence, ki žive že dolgo let raztreseni po Westfalskem in v Porenju. Ker vem, da bi zanimalo vse plasti našega naroda, kakšne razmere vladajo sedaj med našimi brati in sestrami v Nemčiji, zato hočem spregovoriti nekaj besedi in sicer z iskreno željo, da bi mi vsi, kar nas je še v domovini, posvečali več pozornosti in skrbi za te naše trpine, ki si služijo svoj trdi vsakdanji kruh v mrzli tujini.

S svojimi obiski sem začel od severa proti jugu, kjer se mi je najprej ustavil korak. Na cca 10 družin sem naletel v okolici Hamma. Ti ljudje so Slovenci le še po imenu — ali pa še celo to ne več. Slovenska govornica je že popolnoma utihnila med njimi.

Cca 100 slovenskih družin prebiva v predmestju Dortmundunda — kolonija Eving. Tu sem se mudil med njimi 6 dni. Prosili so me, naj bi jim nekolikop ovedal, kako je kaj v stari domovini. Zelo rad sem se odzval njihovi prošnji. Dvorana je bila nabito polna.

Zapeli smo ono lepo: Popotnik pridem čez goro in pa: Bodi zdrava domovina. Ko sem zrl pred seboj te izmučene obraze, sem zapazil, da so marsikatero oko zalile vroče solze od ljubezni in hrepenenja po rodni slovenski grudi. Nato sem jih v duhu popeljal v našo lepo domovino, kjer jim je tekla zibelka, kjer so se učili slov. jezika, kjer se ponosno dvigajo veličastne gore in planine, kjer so posejane naše vasice z lepimi cerkvami in kapelicami in kjer še danes prebiva dobro slov. ljudstvo in se glasi lepa slov. govornica. Ni mogoče povedati, kako to dobro ljudstvo rado posluša in sliši o domovini, kjer je preživelo lepa otroška leta in od katere se je moralo ločiti z žalostjo v srcu, ker jim ni mogla nuditi tega, kar je za življenje potrebno. Nekateri so se poslovili od nje, meneč, da si v tujini zaslužijo lepe denarce, katere bodo uživali na jesen svojega življenja. Toda, če so tedaj mislili na to, so se bridko zmotili.

Ko sem jim pojasnil razmere v naši domovini, sem jih prosil, naj mi tudi oni razložijo svoje razmere. — Ker so financijelne in kulturne razmere po Westfalski in v Porenju skoro enake, zato kočemo pojasniti vse obenem.

Splošne razmere, ki vladajo sedaj med našimi izseljenci v Nemčiji, so precej slabe in še slabše se obetajo, ker število brezposelnih proletarcev narašča od dne do dne. Po veliki večini so ti naši ljudje brezposelni (nekateri že leto dni!) Čeprav nimajo dela, vendar dobijo vsaj podporo od nemške države. Tedska podpora za družine znaša 16—30 RM., samci dobijo 6—8, invalidi z družino 35—80 RM tedensko. Stanovanje obstoječe iz treh sob s pritlikinami stane mesečno 20—30 RM. Hrana je tudi precej draga 2½ kg črnega kruha stane 0,95 RM. S to podporo se sicer dá za enkrat skromno živeti, vendar, kaj bo, če se razmere ne izboljšajo in če bi jim nemška država odtegnila podporo. Če pomislimo, da živi sedaj na Westfalskem in v Porenju 16.000 Slovencev, kam naj se potem to ljudstvo obrne za pomoč? — To vprašanje, ki preveva kri in meso naših trpinov: bratov in sester na Westfalskem in v Porenju, bi morali imeti vedno pred očmi merodajni faktorji, ki jim je poverjena skrb za naše izseljence.

To so na kratko njihove financijelne razmere. Še veliko slabši kot financijelne razmere so pa njihove kulturne razmere. Z žalostjo v srcu sem poslušal in motril njihove bedne kulturne razmere. Iz njihovih pripovedovanj: splošnih in podrobnih, se mi je odgrnila velika rana, na kateri krvavi in bo tudi izkravala slovenska kri na Westfalskem in v Porenju, če ne pride takoj pomoč iz domovine. O tej rani mogoče še nikdo ne misli, ki pa je čisto gotova in neizbežna, če se razmere ne izboljšajo, to so mi potrdili celo Nemci, ki so v vednem stiku z našim ljudstvom. In če pride takoj pomoč iz domovine, bo z veliko težavo in naporom popravila to, kar je v teku časa neopazno ušlo v tuje roke.

Kakšna pa je ta rana? Poslušajte!

Mislím, da se ne motím, če trdim, da bo v 20-tih letih popolnoma izginil slov. živelj v Nemčiji, če bo šlo tako naprej, če ne bo prirastka in pomoči od naše strani. Naj nekoliko pojasnim to trditev. Obiskal sem kraje, kjer je naseljenih največ Slovencev. Razgovarjal sem se z njimi. Tožili so mi navprek o slabih razmerah, ki vladajo med njimi. Šel sem k družinam. Vpraševal sem otroke in odrasle: hčere in sinove, če

znajo kaj govoriti slovenski. Odgovor je bil vedno isti: ein bisschen ali pa nein. In to so bili, pomislite, fantje in dekleta stari 20 ali pa še več let! Povpraševal sem o vzroku „Saj je samo ob sebi razumljivo. Nimamo slov. šole, ne slov. duhovnikov, ki bi označevali besedo božjo v slovenskem jeziku. Tu slišimo pa samo nemško govornico.“ Ali se je treba potem čuditi? Pa ne samo to. Precej jih je zadnje čase postalo nemških državljanov. V domovini se ne upajo dobiti kake podpore ali pa dela. — Tu, če so tuji državljani je pa zopet nevarnost, da ne dobijo nobene podpore. Če pa so že nemški državljani, jim je pa vsaj zasigurana pomoč v vsakem oziru. To je tista rana, na katero hočemo opozoriti vse merodajne faktorje naše domovine.

(Konec prihodnjic.)

Holandija uči.

Holandija uči in sicer prekrasni nauk, katerega bi radi, da bi čule vse druge države sveta, ki imajo kaj naseljencev. Posebno naj bi čuli ta nauk vsi katoliški narodi sveta, kako se pravilno v duhu krščanske ljubezni skrbi za priseljence. Kar ganljivo je, s koliko ljubeznijo skrbi ta država za naše slov. naseljence.

Že doma v državi store kat. Holandci, duhovščina in lajištvo, vse, da skrbe za nje versko, moralno in gospodarsko. V nobeni drugi državi na svetu niso naši ljudje tako preskrbljeni v prav vsakem oziru kot so tam. Frančiškanski red je določil posebnega patra, ki ima pred vsem to dolžnost, da skrbi za Slovence. „Naš pater“ ga imenujejo Slovenci iz hvaležnosti. To je p. Teotim, ki se prav kar mudi v Jugoslaviji. Lajiške in cerkvene organizacije žrtvujejo za nje veliko časa, dela in denarja.

Pa še več je naredila Holandija za naše ljudi.

Lani je prišla v Slovenijo gospodična Boogaardova, holandska socialna delavka, na lastne stroške, samo zato, da se tu nauči slovenščine, pred vsem pa da spozna našo narodno dušo, da bo vedela potem vspešneje vršiti doma med njimi svoje misijonsko delo.

Letos je prišel k nam pa še „naš pater“, p. Teotim, prav z istim namenom.

Ali je na svetu kak drug narod, ki bi kaj takega storil za tujce, ki prihajajo k njim po zasiuzku?

Nezmerno hvaležnost je dolžan cel naš narod tej plemeniti deželi za tako bratsko, krščansko ljubezen do naših izseljencev.

Tako le se poslavlja gospodična Boogaardova od naše dežele v „Rafaelu“: „Z Bogom Slovenija! S kako mešanimi občutki sem vzela slovo od dežele, ki mi je tako zelo pri srcu; žalost nad vsem, kar zapuščam, veselje moje domovine, ki me kliče nazaj, da bom mogla biti tudi zanaprej, Holandka - Slovenka, vez med Vašo mehko dušo in mojo domovino! Se mi bo to posrečilo? Ne vem. Toda eno vem, da jezik ljubezni razumejo povsod, posebno pa še blagi Slovenci. Ta najlepši jezik ljubezni ima pa svoj izvor samo v Kristusu! Zato naj bo tudi vse naše nadaljno stremljenje in delo usmerjeno v to, da približamo vsa srca božjemu Srcu...“

Tako le piše med drugim p. Teotim iz Slovenije domov na Holandsko: „Seveda težka je naloga učiti se tujega jezika. Toda ljubezen do Vaših ljudi, ki me spremlja, olajšuje moje delo...“

* * *

Da, Holandija uči, uči nas vse velik nauk prave krščanske ljubezni, katere jezik so pa žrtve in dela usmiljenja.

Da bi ta nauk čule vse druge države, kako lahko rešljiv bi postal naš izseljeniški problem! Koliko src bi bilo osrečenih in koliko solza obrisanih! Posebno pa, koliko nesrečnih žrtev izseljeništvu, verskih, moralnih, gospodarskih in narodnih, bi bilo manj!

Holandija pa uči tudi našo domovino, ko kaže, kako edino se more uspešno poskrbeti za izseljence v tujini, namreč, oskrbeti jih versko najprej. Vse drugo pa potem samo po sebi pride.

Kako nas bole žalostne razmere med našimi jugoslovanskimi izseljenci v Argentini in Braziliji. Vendar te razmere so razumljive. Brez verskega vodstva in varstva žive. Kjer pa tega ni, pa morajo nujno nastati razmere, kakoršne so tam. Kjer je pa versko vodstvo, zlasti tako plemenito, kakor je na Holandskem, tam zavladajo pa nujno tako idealne razmere, kakoršne so v Holandiji.

Plemeniti Holandiji pa naše spoštovanje in čast in tisočkratni Bog plačaj!

Številke naj govore.

Troje naj povedo glasno in jasno:

1. da je naše izseljeništvu bogat vir dohodkov za naš narod in državo,

2. da smo zato res že iz hvaležnosti dolžni skrbeti za naše brate in sestre, naše dobrotnike, v tujini,

3. da vrši Družba sv. Rafaela delo, ki je tudi ogromne finančne koristi za narod in državo, da so izseljeniški oddelki pri naših banskih upravah ogromne koristi za vsako banovino, ako se vodijo, kakor, vodi ta oddelek naš sedanji izseljeniški referent v Ljubljani.

V nekoliko več kot dobrem letu se je namreč posrečilo rešiti za domovino, oziroma sorodnike umrlih in poškodovanih izseljencev, iz tujine sledeče ogromne svote.

Imen iz taktičnih vzrokov ne navajamo, temveč samo začetne črke: O. F. 34.000, N. F. 60.000, K. I. 68.750, V. I. 129.000, S. M. 13.703, S. M. 300.553, K. J. 305.000, A. F. 37.815, P. 110.000, S. A. 16.228, M. H. 2.172, S. F. 47.697, S. H. 24.740, P. A. 101.568, J. K. 9.352, L. F. 199.432, Š. T. 143.696, Z. F. 102.656, K. J. 35.250, M. F. 14.000, H. J. 45.851, P. A. 16.853.
Skupaj Din 1,808.316.

Toraj skoraj dva milijona dinarjev je bilo rešene samo za dravsko banovino.

Najmanj ravno toliko, če ne več, so pa dobili sorodniki dedščine naravnost sami brez našega posredovanja, ali so si ga rešili po posredovanju odvetnikov,

Prištejmo k tem svotam še denarne pošiljke, ki so jih poslali izseljenci svojcem kot darove in podpore v tem času, kar znaša najmanj trikratno to vsoto, dobimo ogromno skupno svoto od 25 do 30 milijonov izseljeniškega denarja, katerega je sprejela domovina od izseljencev v nekoliko več kot enem letu.

Da, te številke res glasno govore, da smo dolžni za svoje izseljence skrbeti in za nje žrtvovati, če že ne iz ljubezni do njih, če ne iz narodnega čuta, vsaj iz čuta pravičnosti, hvaležnosti in pa radi lastne koristi.

Te številke glasno govore o potrebi, da banske uprave posvečajo svojim izseljeniškim oddelkom in njih pisarnam, največjo pozornost, tu ne štedijo in jim

dajo voditelje, kakoršnega ima naša izseljeniška pisarna dravske banovine.

Te številke pa glasno in jasno tudi spričujejo, kako velike važnosti so izseljeniške organizacije, kakor je naša Družba sv. Rafaela, in koliko se da doseči s skupnim sodelovanjem vladnih izseljeniških oddelkov s privatnimi izseljeniški organizacijami.

Zato pristopajte k Družbi sv. Rafaela, da bo v tej družbi organiziran cel narod v ljubezni in skrbi do teh naših največjih dobrotnikov — slovenskih izseljencev.

Še en glas o izseljeniški nedelji.

Izseljeniška nedelja (prva adventna) vsako leto mora postati naš skupni narodni praznik, in sicer med izseljenci praznik zvestobe do domovine, naš tu doma pa praznik ljubezni in skrbi do izseljencev ali svetovni praznik slovenske in jugoslovanske edinosti in zvestobe. Veliko naših naselbin po svetu in veliko župnij tu doma te nedelje še ni praznovalo. Niso še uvideli njene koristi.

Da še te pridobimo, naj priobčimo dopis, ki ga je prinesel „Slovenski Tednik“ iz Buenos Airesa v Argentini v št. 151 z dne 5. marca t. l. Tu piše nek „Jugoslovan“ (g. Fr. Paternost) dobesedno med drugimi:

„Tu v Braziliji smemo biti zadovoljni, tak uspeh je rodila „izseljeniška nedelja“. Izmed društev, ki se je odzvalo pozivu Družbe sv. Rafaela, je bilo edino Jugoslovansko Podporno Društvo, ki je obhajalo „izseljeniško nedeljo“ skupno s proslavo „Ujedinjenja“ dne 5. decembra l. l. Ob dotični priliki je bilo namreč odposlanih v domovino par sto razglednic in pisem, na katera so začeli prihajati pred nekaj dnevi odgovori. Kako veselje, zlasti med našimi starimi slovenskimi rojaki! Ako pomislimo, da ti naši stari rojaki, ki so tu že svojih 20 do 40 let, in ki že desetletja niso pisali svojcem v domovino, še manj pa dobili iz domovine kako sporočilo, sedaj pa naenkrat po dolgih desetletjih začnejo dobivati zopet pisma in razglednice ter razne fotografije od svojih domačih, ki sploh niso vedeli, ako so še živi. Da bi videli te naše rojake! Solze veselja in sreče jim stoje v očeh! O prijelja sta se jih zopet spomin, hrepenenje in ljubezen na že davno pozabljene rojstne kraje. Skoro sleherni dan se mi kak tak rojak ves srečen prisemeje s kako kartico ali pismom iz domovine! Neki šestdesetletni naš rojak, doma iz Št. Vida nad Cerknico, ki je tu že svojih 40 let, se je jokal kot otrok samo da je obrnil pogled na sliko vasi, naslikane od umetniške roke, njegove rojstne vasi, kjer se je on kot otrok igral in kot mladenič brezskrbno živel. Kako rad bi še enkrat videl to vas! Kako rad bi videl in poznal svojo nečakinjo, ki mu jo je z večšo roko naslikala in obudila nekdanje spomine!

Marsikaterega so imeli v domovini že za mrtvega, pa se je zopet oglasil. In nasprotno tudi v domovini je med tem pomrlo veliko sorodnikov in starih znancev, za katerih smrt so naši rojaki zvedeli še le sedaj.

Že dvajset let in več — hiti pripovedovati zopet nek drug naš star rojak — nisem nič pisal domov in nič dobil od doma. Imeli so me že za mrtvega. O, kako so bili veseli moji bratje, ko so zvedeli, da sem še živ! In kako rad bi še enkrat videl svoje rojstne kraje! O, sedaj je vse veliko lepše kot je bilo tiste stare čase.

Na take in enake pozdrave naletim zadnji čas skoro vsaki dan, in vsi so hvaležni Jugoslovanskemu Podpornemu Društvu, da jih je spomnilo na dom in domovino.

Vsi skupaj pa smo hvaležni Družbi sv. Rafaela, da je sklenila obhajati „izseljeniško nedeljo“ ter s tem opominjati naše rojake v domovini, da ne pozabijo nas izseljencev, in nasprotno nas izseljence, da ne pozabimo domovine in njene govornice ter svojcev, ki so ostali na domači grudi.“

Blaženi kmečki stan!

Da, blaženi! To se je začelo vedno bolj jasno kazati po celem svetu.

Moderna doba splošnega nemira, ki se je vseli v vsa človeška srca, tudi kmečkemu stanu ni prizanesla. Tudi tam je bacil nemira razgibal srečna kmečka srca, jih napolnil z nezadovolnostjo s plugom, vzbudil v njih koprnenje po „udobnem življenju“ industrijskih delavcev. In začeli so kmečki fantje in dekleta siliti v mesto, v tovarno. In ker tu za vse ni bilo dela, v tujino.

In v tujini je bilo isto. Nihče ni hotel na farme. Vse le v mesta, v tovarne in rudnike.

Pred leti smo začeli v Ameriki z akcijo: na farme! Posebno težka kriza pod predsednikom Clevelandom in druga pod Roosewelтом, sta bili kakor nekaka opomina izseljencem, da sta jim pokazala, kako nezanesljiv je kruh, katerega reže človeku industrija, tovarna in rovi. Milijoni lačnih delavcev je tavalo po mestnih ulicah, brskalo celo po smetiščih za koščkom kruha.

Takrat smo dobili poleg najstarejše slovenske farmerske naselbine v Rice Minn., še naselbine na Willard Wisc., kjer lastujejo velikanski kompleks sveta skoraj izključno slovenski farmarji; potem na Greaney v Minn., prav blizu meje, v Kraitown in še več manjših farmerskih naselbin.

Toda tudi tukaj se je med mladino teh slovenskih farmarjev pojavila ista bolezen: — v mesta!

Danes pa, ko je zagrabila celi svet za vrat kruta gospodarska kriza, se je začelo vedno jasneje kazati, da je na vse zadnje samo kmečki, farmerski stan blaženi stan. Res tudi njega lahko kriza zagradi, in ga pravzaprav grabi kar stalno, vendar pred enim je zavarovan — pred lakoto.

Zato opozarjamo vse slovenske izseljence širom sveta na to dejstvo in jim kličemo: samo farmerski stan je blaženi stan! Nazaj k grudi! Nazaj na farme!

Opozarjamo na krasno se razvijajočo prvo slovensko farmersko naselbino na Rice, pri sv. Štefanu v Minn., severno od St. Clouda, kjer počiva naš rojak, škof Trobec.

Na farmah si boste sami rezali svoj kruh, po mestih ga vam režejo drugi, ki ga vam vsaki dan lahko vzamejo, kakor so ga vam vzeli danes.

Naša izseljeniška politika mora vzeti v svoj program tudi klic: izseljenci na farme!

Tu doma pa enako: nazaj čast kmečki hiši! Nazaj čast kmečki žuljevi rok! Vse za kmeta!

O naših po širnem svetu.

G. Lindič, predsednik Jugoslovanske kat. zveze v Nemčiji, je bil te dni odlikovan z redom sv. Save V. razreda. — Zaslužnemu g. predsedniku tudi mi iskreno čestitamo — G. Lindič je med nemškimi Slovenci odličen katoliški kulturni delavec in je to odlikovanje v polni meri zaslužil.

Ali naj greste v Rusijo za delom? Med našimi slovenskimi izseljenci po evropskih državah in po Ameriki širijo nekateri brezvestneži živahno agitacijo za Rusijo. Več naših izseljencev je sledilo tej agitaciji in odšlo v Rusijo. Značilno pa je, da se do sedaj še nobeden ni javil iz Rusije in sporočil, kako je tam, ali so res tam ona nebesa, katera agitatorji obetajo. „Rafael“, glasilo slovenskih izseljencev v Holandiji, pravi: „Sumljivo je, da o njih (onih, ki so odšli v Rusijo) ni nobenega glasu več, če so srečno dospeli v svojo novo domovino in kako se jim godi?“ — Zato, bodi previden predno se odločiš za tako nevarno pot. Ako boš nesrečen, kaj marš tem brezvestnim agentom? Ti boš pa le trpel!

Holandski in belgijski Slovenci pridejo domov na izlet. Letos avgusta meseca prirede holandski in belgijski Slovenci skupen izlet v domovino. Izlet priredi belgijska Zveza katoliških društev sv. Barbare pod vodstvom g. Drago Oberžana in našega izseljeniškega komisarja iz Düsseldorfa, g. Deželica. S Slovenci pride tudi več prav odličnih holandskih in belgijskih prijateljev Jugoslavije, ki pridejo pogledat lepoto naše mile domovine.

Spored je sledeči:

11. avgusta ob 15. odhod iz Heerlena.

12. avgusta ob 3. zjutraj prihod v Monakovo. Tu sv. maša in triurni odmor; ob 17. prihod na Otoče. Od tu procesija na Brezje. Tam ostanejo čez noč.

13. avgusta zjutraj slovesna služba božja; ob 12. prihod v Ljubljano.

Za belgijske in holandske goste se prirede posebni izleti po celi Jugoslaviji, da si ogledajo najlepše kraje naše domovine.

28. avgusta v Mariboru poslovitvena prireditev.

29. avgusta poslovitvena pobožnost v baziliki Matere božje. Odhod iz Jugoslavije preko Celovca in Beljaka.

30. avgusta prihod v Heerlen nazaj.

Računajo na 400 — 500 udeležencev.

Družba sv. Rafaela je na svoji seji dne 7. aprila začela s pripravami, da bodo naši dragi bratje in sestre in njih gostje iz Holandije kar najlepše sprejeti in da bo njih bivanje v Jugoslaviji kar najprijetneje.

Več oznanimo pozneje.

Kako žive naši rojaki v Holandiji? — V zadnji številki „Rafaela“ priobčuje nemški Slovenec dopis o življenju svojih rojakov v Holandiji. Bil je tam na obisku. Med drugimi pravi: „Veseliče si prirejajo po lepem običaju: najprej skupna služba božja s skupnim sv. obhajilom, popoldne pa zborovanja v okinčeni dvorani, kjer je slika Njeg. Veličanstva jugoslovanskega kralja vedno na častnem mestu, pa tudi slika nizozemske kraljice, okinčeni s trobojnico.“

Na to nepristransko poročilo opozarjamo merodajne kroge! Tu lahko vidijo, kako neosnovane so klevete nekaterih brezvestnežev, ki skušajo tu v domovini pri vladi očrtniti katoliška društva in katoliško prepričane naše izseljence kot protidržavni in Jugoslaviji sovražni element.

Nasprotno je res, da je pravo rodo- in domoljubje doma samo tam, kjer je tudi bogoljubje. Kjer v tujini ni bogoljubja, uči skušnja, služi „narodnjaštvo“ in „državotvorstvo“ samo kot sredstvo v dosegu sebičnih namenov, morda za izposlovanje kakih podpor ali nagrad.

Santiago, Chile, južna Amerika. — Od doma sem dobil Vaše skupno pismo izseljencem. Zelo me veseli, da ste se doma združili in si ustanovili Družbo sv. Rafaela, ki bo gotovo veliko dobrega storila za nas slovenske izseljence. Vaš program je prav dober in sem prepričan, da bo zelo koristil izseljenškemu vprašanju. Z ustanovitvijo te družbe ste se Slovenci v domovini postavili v vrsto drugih večjih narodov, ki imajo take družbe že dolgo in zelo skrbne za svoje brate v tujini. — Vaši ljubeči „klici iz domovine“ pa morajo iti do srca vsakemu izseljencu. Tudi mene so ganili. — Prosim Vas, da me vpišete v Družbo sv. Rafaela in mi pošiljate redno „izseljeniški Vestnik“. Isto prosi tudi moj tovariš g. Maroša Martin, ki z menoj tu deluje kot salezijanski misijonar. Oba sva doma iz Slovenske Krajine, jaz iz Topolovcev in g. Maroša Melincev.

Schnurer Franjo.